

Referat fra 20. FUR-møte 14.09.2022, kl. 10-16

Møtested: Pynten, HIs lokaler i Bergen

Tilstede: Kåre Heggebø, Geir Huse, Bjarte Bogstad, Per Sandberg (vikar for Anne Kjos Veim), Rose Mari Berge, Jan Ivar Maråk, Øystein Ormbostad, Cecilie Kvamme, Elisabeth Norgård Gabrielsen, Guldborg Søvik (referent)

Fravær: Solveig Strand, Ole Thomas Albert

1. Velkommen og godkjenning av dagsorden og referat fra forrige møte. Innkallingen ble godkjent etter forandring av overskrift på Sak 2 («Orienteringer») til «Orienteringer og vedtak. Saker med presentasjon».
2. Orienteringer og vedtak

Fordeling av FFA midler 2022 – Geir Huse

FFA-budsjett for 2022 (194 millioner) ble gjennomgått. Bevilgningene avhenger av fjorårets innbetalinger og justeres i løpet av året etter kvartalsvise prognoser. Tildelte og avslåtte søknader ble vist. Tokt med langtidsavtaler er finansiert, og sånn sett er det stor stabilitet fra år til år. I 2022 har det imidlertid vært diverse reduksjoner pga. kutt i FFA-midlene.

Gjennomføringen av Økosystemtoktet måtte justeres i år pga. de høye drivstoffprisene. Kronprins Haakon har blitt tatt ut og delvis erstattet av de to andre fartøyene.

Vedtak: FUR mener at det er uheldig med kutt i toktaktiviteten i Barentshavet, som vil føre til dårligere dekning og muligens hull i tidsseriene. FUR mener at HI bør prioritere tidsseriene som ligger til grunn for kvoteanbefalingene. FUR mener at det er uheldig med kutt i toktaktiviteten underveis i året, og HI bør derfor sette av en buffer med FFA midler for å kunne motvirke uventede kutt i FFA-bevilgningene i budsjettåret.

Foreløpig plan for fordeling av FFA midler for 2023 – Geir Huse

Fartøyene vi leier inn har blitt dyrere, og toktaktiviteten i 2023 må derfor reduseres.

Gytetoktet på lodde har vært kjørt i fire år. Det har vært god overenskomst mellom resultater fra gytetoktet og Økosystemtoktet om høsten. Det er ønskelig med en vurdering av toktet av eksterne reviewere. I november 2022 blir det en metoderevisjon på lodde sammen med Island, men russerne kommer ikke til å delta her. Gytetoktet må vurderes av russiske forskere og av den norsk-russiske fiskerikommisjonen, og eventuell implementering av toktet i bestandsvurderingen avhenger av dette. Dette kommer neppe til å skje under årets kommisjonsmøte. Gytetoktet inngår ikke i en tidsserie, og det vil være uproblematisk å pause toktet ett eller flere år.

Det er behov for å undersøke om man kan få økt informasjon om fordeling av hyse i gytoperioden. Hysetoktet i 2022 dekket områder lenger vest og nord enn det skreitoktet har

gjort til nå. Kan skreitoktet utvides nordover? Skreien gyter nå lenger nord, og en nordlig utvidelse vil gi en bedre dekning også av nordlige gyteområder for skreien, men hyseundersøkelsene i 2022 viser at dekingen må gå mye lenger nord dersom hele utbredelsen av gytehyse skal kunne dekkes.

En ny artikkel har kvantifisert hvor mye blåkveite som emigrerer fra Barentshavet til Island. Resultatene viser at utvekslingen mellom disse områdene er betydelig. Det kommer en benchmark på blåkveite i februar 2023.

Vedtak: FUR mener følgende om tildelinger på FFA-budsjettet for 2023:

- I en strammere budsjettsituasjon bør FFA-midlene prioriteres inn mot overvåking som styrker kvoterådgivning, i første rekke toktaktivitet og prøvetaking. FUR mener generelt at utgifter til overvåking av sjømat bør kunne dekkes inn over andre budsjett.
- Loddegytetoktet kan settes på pause til etter benchmark. Blir det mangelfull dekning på Økosystemtoktet i høst må dette imidlertid vurderes på nytt.
- FUR finner å kunne støtte forskning på levendelagring av makrellstørje (kvalitetssikret avlaving og nedfrysing) for økt verdiskaping.
- HI bør ha en bedre dekning av hyse, og bør vurdere styrket dekning av gytende hyse basert på erfaringene fra 2021-toktet.
- Seimerkingen som ble gjennomført vinteren 2021-2022, bør videreføres og utvides.
- Det er ønskelig med en redegjørelse av hva utvidelsen av Kysttoktet har betydd for forskning og bestandsvurdering på vanlig uer.
- Kvantifisering og konsekvensvurdering av utvandring av blåkveite fra Barentshavet i lys av nyere forskning er viktig.

Bestandsvurdering for NA torsk og hyse, og snabeluer – Bjarte Bogstad

Det ble redegjort for prosessen rundt årets rådgiving for bestandene i Barentshavet. Arbeidsgruppen *Joint Russian-Norwegian Arctic Fisheries Working Group* har kommet med kvoteråd for torsk, hyse og snabeluer. Råd for lodde kommer i oktober.

Vedtak: FUR mener det er viktigere at en har best mulig datagrunnlag ved utarbeidelsen av lodderådet, enn at lodderådet kommer til en fastsatt dato. Dersom russiske loddedata blir forsinket i høst, tilrår FUR at en avventer slutføring av rådet til alle loddedataene foreligger.

Bestandsvurdering av taskekrabbe – Guldborg Søvik

Det ble redegjort for resultater fra en masteroppgave på taskekrabbe, der kandidaten hadde utarbeidet standardiserte bestandsindekser og testet ut flere forskjellige assessmentmetoder for datafattige bestander.

Vedtak: FUR tok presentasjonen til orientering.

Siste nytt fra sildegenetikken og videre planer – Cecilie Kvamme

Det ble redegjort for nye resultater fra forskning på den genetiske bestandsstrukturen til sild i Nordøst-Atlanteren med fokus på Nordsjøen, Skagerrak, Østersjøen, Norskehavet og norskekysten.

Vedtak: FUR tok presentasjonen til orientering.

Flerbestandsforvaltning i Nordsjøen – forstår vi sammenhengene, bør vi få nye målsetninger?

Kvotene for torsk er for tiden lave, mens det er mye hyse, hvitting og rødspette i Nordsjøen. For å verne om torsken begrenses kvotene på hvitting og hyse. Kan det tenkes at den årlige variasjonen innen og mellom de forskjellige bunnfiskbestandene er stor, men at totalbestanden av alle bunnfiskartene ligger på noenlunde samme nivå fra år til år? Kan det tenkes at en stor hvittingbestand spiser opp mye av torskeyngelen? Tenker ICES sin arbeidsgruppe på blandingsfiske (mixed fisheries) for konvensjonelt? Datagrunnlaget på hvem som spiser hvem i Nordsjøen er mangelfullt, og 1981 og 1991 var siste år med stor innsamling av magedata (year of the stomach).

Vedtak: FUR mener at kunnskapen om næringsnett i Nordsjøen, og flerbestandsforvaltning, bør styrkes. Det bør samles inn flere mageprøver, for eksempel gjennom en rullerende ordning mellom arter for å unngå veldig stor innsats i enkelte år. FUR ber Havforskningsinstituttet om å følge opp dette overfor forskere i UK og EU. Dersom disse vegrer seg, bør Norge på eget initiativ analysere mageprøver fra Nordsjøen.

Norsk-russisk fiskerisamarbeid – status etter at Russland ble suspendert fra ICES – bestandsrådgeving for 2023 – når og hvordan?

Status for bestander som vi deler med Russland er redegjort for over. I tillegg deltok ikke Russland i kolmuletoktet i år, men for denne bestanden går ICES-systemet som vanlig. Bestandsrådgevingen bruker russisk sild, makrell og kolmulefangst fra 2021 i tonn.

Om det blir problemer med toktgjennomføringen og bestandsovervåkingen i russisk sone i Barentshavet i 2023, får vi problemer med bestandsrådgevingen.

Finansiering av professorat ved UiB ved FFA midler – tilbakemelding NFD

UiB har nå fått ett stort institutt for biovitenskap. Dette instituttet har dårlig økonomi og har ikke berammet nye ansettelser de kommende årene. Det er få professorer innen fiskeribiologi, og flere av dem begynner å nærme seg pensjonsalder. Det finnes for tiden ingen planer om å ansette nye. HI ansetter stadig flere utenlandske forskere, som sannsynligvis ikke vil oppnå gode norskkunnskaper før etter flere år. Dette er uheldig i forhold til samarbeidet med næring og forvaltning, og øker også arbeidsmengden til norske forskere når gjelder produksjon av rapporter, kronikker, råd og høringsuttalelser på norsk. Det er derfor ønskelig å styrke fagfeltet fiskeribiologi ved UiB, og dermed rekrutteringen av norskspråklige forskere til HI.

Tidligere forslag fra FUR: to førsteamanuensisstillinger ved UiB finansieres gjennom FFA-midler i fem år, og deretter får de fast stilling ved UiB. NFD har utredet saken, og deres holdning er at om FUR vil bruke FFA-midler til dette, kan det tas av HI sine midler. UiB vil imidlertid kun inngå avtale om én stilling.

Vedtak: Det benyttes FFA-midler til å ansette én førsteamanuensis ved UiB for å styrke fagfeltet fiskeribiologi. Personen skal ansettes ila 2023.

3. Eventuelt.

Det ble stilt spørsmål om det er lagt inn dødelighet av sjøpattedyr i bestandsmodellene for fisk. Svaret er at dette ikke er lagt inn eksplisitt, men inkluderes gjennom naturlig dødelighet (*M*). Ny artikkel i ICES Journal of Marine Science: Skern-Mauritzen et al. 2022. Marine mammal consumption and fisheries removals in the Nordic and Barents Seas.

4. Neste møte. Det ble avtalt at neste møte blir i Tromsø, i uke 13, 2023.